

SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Smernica 2004/35/ES
Zákon č. 359/2007 Z. z.
o prevencii a náprave environmentálnych škôd

Právny rámec a základné pojmy

www.sazp.sk

Smernica ELD

Smernica EP a Rady **2004/35/ES** o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd,
účinná 21.4.2004

Dôvody

- veľké množstvo kontaminovaných miest predstavujúce riziko pre zdravie ľudí a ŽP
- dramatické zrýchlenie straty biodiverzity

Ciele

- zastavenie straty biodiverzity
- minimalizácia dopadov na ŽP
- presadzovanie zásady „**znečisťovateľ platí**“
- **prevencia** environmentálnych škôd
- **náprava** environmentálnych škôd **v každom prípade**
- **finančná zodpovednosť** prevádzkovateľa

EK - Hlavné nedostatky v implementácii smernice

EK v správach o implementácii smernice uviedla r. 2014, 2016, 2017

- 4 členské štáty splnili termín transpozície do 30.4.2007
- 16 štátov splnilo povinnosť do konca r. 2007, vrátane SR
- 7 štátov implementovalo smernicu v rokoch 2008-2009 (AT 2010)
- veľké rozdiely pri vykonávaní smernice spôsobilo trojročné oneskorenie jej transpozície
- chýbajúce limity, prahové hodnoty pre stanovenie EŠ na úrovni EÚ
- nedostatočná pripravenosť poisťovacieho a bankového sektora pre tento druh finančného zabezpečenia
- nedostatočná informovanosť zainteresovaných skupín

Navrhované opatrenia na implementáciu smernice

- zaviesť harmonizovaný rámec finančného zabezpečenia v EÚ
- **nezrealizované**
- posúdiť dostupnosť existujúcich nástrojov finančného zabezpečenia a vytvoriť globálny fond pre krytie rozsiahlych škôd na ŽP – **štúdia uskutočniteľnosti zrealizovaná, spoločný európsky fond finančného zabezpečenia nevznikol**
- rozšíriť pôsobnosť smernice na morské vody – **zrealizované**
dôvodom boli škody na morskom prostredí v dôsledku ťažby ropy a ropných škvŕn na mori, ktoré neboli pokryté

Aktivity EK a členských štátov

- **MAWP ELD 2017- 2020 viacročný pracovný program**
obsahoval návrhy na zlepšenie vykonávania smernice o ELD,
na zaznamenávanie a publikovanie prípadov ELD v čl. št.
- **MAWP ELD 2021- 2024 - viacročný pracovný program 2**
efektívnejšie vykonávanie a podpora pre budovanie kapacít
- **register ELD EÚ**
- **harmonizovaný rámec finančného zabezpečenia v EÚ**
- **prahové hodnoty a limity** pre určenie EŠ

Transpozícia smernice ELD

Zákon č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

- účinnosť od **1. septembra 2007**
- bez vykonávacích predpisov

Zmeny a doplnky zákona č. 359/2007 Z. z.

Doplnené pracovné činnosti

- nakladanie s ťažobným odpadom - **zákon č. 514/2008 Z. z.** o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu, v zn. z. č. 255/2011 Z.z.
- prevádzkovanie trvalého ukladania oxidu uhličitého do geolog. prostredia - **zákon č. 258/2011 Z. z.** o trvalom ukladaní CO₂ do geologického prostredia

Ďalšie zmeny

- zavedenie meny EUR v SR - **zákon č. 515/2008 Z. z.**
- vypustenie SZZO §1 a stanovenie foriem finančného krytia §13 v novele zákona o IPKZ - **zákon č. 39/2013 Z. z.** článok VII
- umožnenie vstupu a oprávnenie vstupu na nehnuteľnosť s doprovodom PZ za účelom zistenia znečistenia, prijatia al. vykonania PO a NO príslušným orgánom al. poverenej osoby - **zákon č. 210/2019 Z. z.** čl. II ods.7

Zmeny a doplnky zákona v roku 2019

zákon č. 210/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 286/2009 Z. z. o fluórovaných skleníkových plynoch a dopĺňa zákon č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

článok II dopĺňa § 3, 4, 21

- umožnenie vstupu na nehnuteľnosť za účelom zistenia znečistenia, prijatia al. vykonania PO a NO príslušným orgánom al. ním poverenej osoby a oprávnenie vstupu s doprovodom PZ
- preventívne a nápravné opatrenia môže prijať a vykonať príslušný orgán sám alebo prostredníctvom poverenej osoby
- umožnenie vstupu príslušnému orgánu na nehnuteľnosť v sprievode povereného zamestnanca prevádzkovateľa
- bezodkladne zabezpečiť povereného zamestnanca na súčinnosť s orgánom štátnej správy vykonávajúcim štátny dozor

Zákon č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon upravuje

- práva a povinnosti prevádzkovateľov pri prevencii a náprave environmentálnych škôd vrátane nákladov
- úlohy orgánov štátnej správy
- zodpovednosť za porušenie povinnosti

Zákon č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd

VZŤAHUJE SA

na environmentálne škody spôsobené na

- chránených druhoch a chránených biotopoch EÚ význ.
- vode
- pôde

Zákon č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd

NEVZŤAHUJE SA na environmentálne škody spôsobené

- vojnou, alebo vojnovým stavom
- prírodným javom
- činnosťou s jadrovým rizikom
- znečistením difúzneho charakteru bez nájdania príčinnej súvislosti medzi škodou a činnosťou prevádzkovateľa
- ak od emisie, udalosti, alebo havárie uplynie viac ako 30 rokov

Pôsobnosť zákona

Definované

pracovné činnosti - § 1 ods.2

objektívna zodpovednosť za škodu

EŠ a BHEŠ na:

- chránené druhy
- chránené biotopy
- voda
- pôda

Iné

pracovné činnosti- § 1 ods.3

subjektívna zodpovednosť za škodu

(zavinené konanie prevádzkovateľa)

EŠ a BHEŠ na:

- chránené druhy
- chránené biotopy

Pracovné činnosti § 1 ods. 2

- a) prevádzkovanie zariadení IPKZ
- b) zber, preprava, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov
- c) cezhraničný pohyb odpadov
- d) vypúšťanie odpadových vôd do PvV alebo do PzV, vrátane povolenia s tým spojených vodných stavieb
- e) vypúšťanie a znečisťujúcich látok do PvV alebo do PzV, alebo injektážou znečisťujúcich látok do PzV, vrátane povolenia vod. stavieb s tým spojených
- f) odber a vzdúvanie vody, vrátane povolenia vod. stavieb s tým spojených
- g) výroba, používanie, uskladňovanie, spracúvanie, plnenie, uvoľňovanie do životného prostredia a vnútropodniková preprava
 - nebezpečných chemických látok a NCH prípravkov
 - prípravkov na ochranu rastlín
 - biocídnych výrobkov
- h) preprava nebezpečného alebo znečisťujúceho tovaru cestnou, železničnou, vodnou, námornou alebo leteckou dopravou
- i) prevádzkovanie veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia, spaľovní odpadov a zariadení na spoluspaľovanie odpadov
- j) používanie GMO v uzavretých priestoroch
- k) preprava a zámerné uvoľňovanie GMO
- l) nakladanie s ťažobným odpadom
- m) prevádzkovanie trvalého ukladania CO₂ do geologického prostredia

Základné pojmy

Environmentálna škoda

na chránených druhoch a chránených biotopoch európskeho významu

- je škoda,

ktorá má **závažné nepriaznivé účinky** na dosahovanie alebo udržiavanie priaznivého stavu ochrany chránených druhov a chránených biotopov

s výnimkou už skôr identifikovaných nepriaznivých účinkov vzniknutých následkom konania prevádzkovateľa, na ktoré bol výslovne oprávnený

S výnimkou

zničenia a poškodenie biotopov – nevyžaduje sa súhlas - bežné obhospodarovanie poľnohospodárskych a lesných kultúr (§ 6 ods.5 zákona č. 117/2010 Z. z.)

Základné pojmy

Environmentálna škoda na vode

- - je škoda, ktorá má **závažné nepriaznivé účinky** na ekologický, chemický alebo kvantitatívny stav vôd alebo na ekologický potenciál vôd s výnimkou nepriaznivých účinkov ustanovených v osobitnom predpise (§ 16 (5) vodného zákona)

Vodou sa rozumejú všetky vody v zmysle § 3 – Rozdelenie vôd, zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. v znení zák. č. 384/2009 Z.z.

S výnimkou

MZV a MVO (§ 41 vodného zákona)

zmena fyzikálnych vlastností VÚ PvV

zhoršenie stavu VÚ PvV z veľmi dobrého stavu na dobrý stav

Základné pojmy

Environmentálna škoda

na pôde

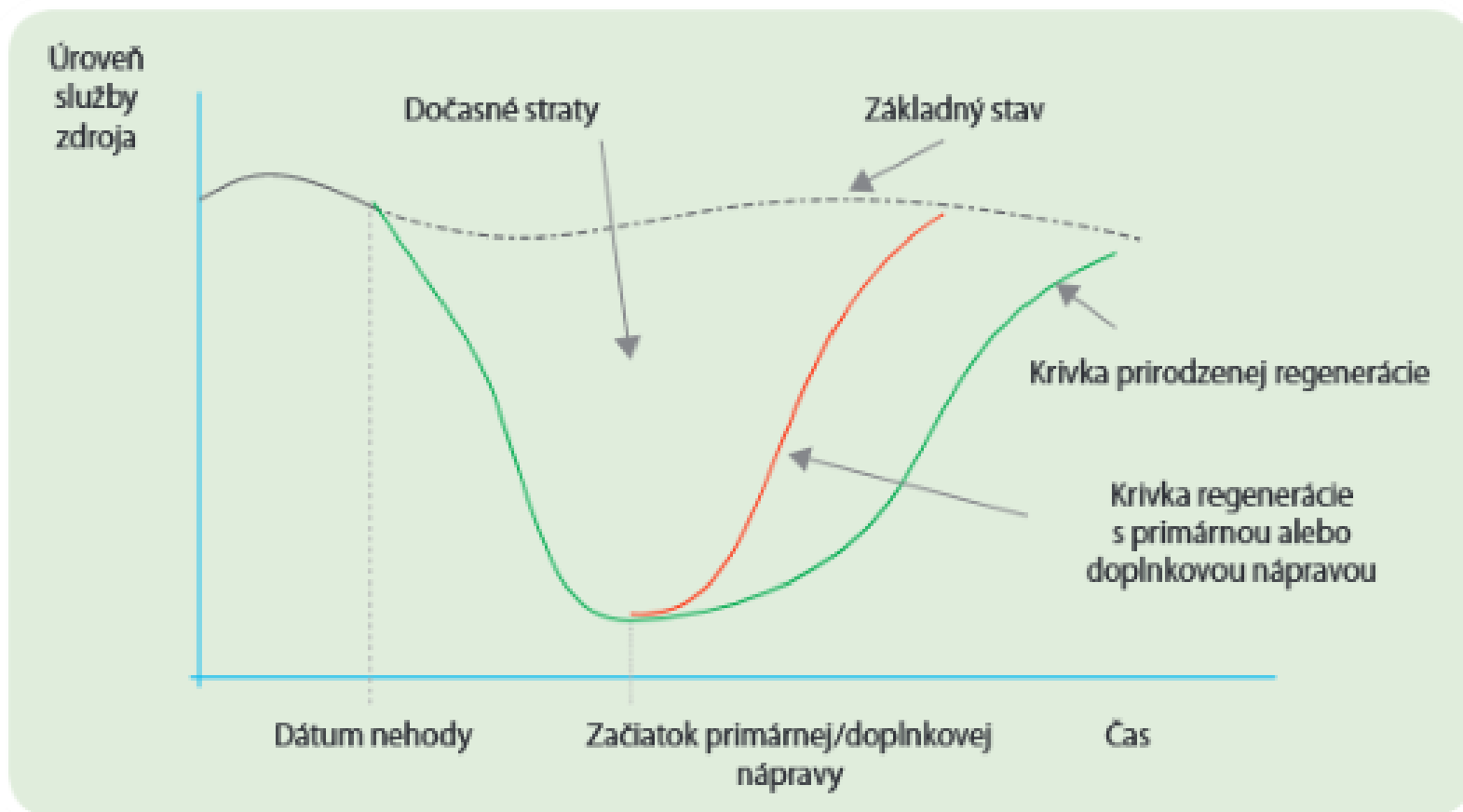
- je znečistenie pôdy, ktoré predstavuje závažné riziko nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí v dôsledku priameho alebo nepriameho zavedenia látok, prípravkov alebo mikroorganizmov na pôdu, do pôdy alebo pod jej povrch

Pôdou sa rozumejú: poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, zastavané plochy a nádvoria a ostatné plochy

S výnimkou

zničenia a poškodenia biotopov – nevyžaduje sa súhlas - bežné obhospodarovanie poľnohospodárskych a lesných kultúr (§ 6 ods.5 zákona č. 117/2010 Z. z.)

Priebeh environmentálnej škody

Základné pojmy

Škoda

- merateľná nepriaznivá zmena PZ
- merateľné zhoršenie funkcií PZ

Základný stav

- stav PZ a jeho funkcií v čase vzniku EŠ, ktorý by existoval, keby nedošlo k EŠ

Bezprostredná hrozba environmentálnej škody

- dostatočná pravdepodobnosť, že v blízkej budúcnosti môže dôjsť k EŠ

Environmentálna škoda

nezahrňa škodu na majetku, ani škodu na zdraví osôb !

Základné pojmy

Prevádzkovateľ

právnická alebo fyzická osoba – podnikateľ, ktorá vykonáva alebo riadi pracovnú činnosť

Preventívne opatrenie

ktoré sa prijíma ako reakcia na udalosť, konanie al. opomenutie, spôsobujúce bezprostrednú hrozbu EŠ, kt. účelom je takejto škode predísť alebo ju minimalizovať

Nápravné opatrenie

opatrenie alebo dočasné op. na zmiernenie následkov, ktorého účelom je obnova, regenerácia alebo nahradenie poškodených prírodných zdrojov al. funkcií

Obnova je návrat poškodených prírodných zdrojov do základného stavu

Základné pojmy

Náklady

potrebné na zabezpečenie a vykonanie náležitej a účinnej prevencie a nápravy environmentálnej škody, vrátane

- nákladov na **posúdenie env. škody a bezprostrednej hrozby**
- nákladov na **administratívu, právne služby a vymáhanie náhrady nákladov**
- nákladov na **zber údajov a všeobecných nákladov**
- nákladov na **monitorovanie a kontrolu** ohrozeného alebo poškodeného miesta

Finančné krytie zodpovednosti za EŠ §13

- do 30.6.2012 - dobrovoľné
- **od 1.7.2012** - povinné krytie zodpovednosti
(objektívne zodpovedných prevádzkovateľov za EŠ - §1 ods.2)

Povinné krytie zodpovednosti za env. škodu

- týka sa prevádzkovateľov v režime objektívnej zodpovednosti
- netýka sa prevádzkovateľov v režime subjektívnej zodpovednosti

Formy finančného krytia

- poistenie
- banková záruka
- účelovo viazaný účet (vinkulácia)

Správne delikty

Sankcie do výšky 6 638,78 € (§ 22 ods.1)

prevádzkovateľovi, ktorý

- neoznámil všetky potrebné údaje a okolnosti BHEŠ podľa § 4 ods. 2
- neposkytol príslušnému orgánu na požiadanie potrebné informácie o BHEŠ podľa § 4 ods. 3 písm. a)
- neposkytol podľa § 5 ods. 3 písm. a) na požiadanie príslušného orgánu doplňujúce informácie o EŠ, ku ktorej došlo
- nepreukázal spôsob finančného krytia svojej zodpovednosti za EŠ
- neposkytol úplné a pravdivé informácie podľa § 21 ods. 5 písm. a) bod 2 súvisiace s prevenciou a nápravou environmentálnych škôd

Správne delikty

Sankcie do výšky 33 193,91 € prevádzkovateľovi, ktorý

- bezodkladne neprijal a nevykonal preventívne opatrenia pri BHEŠ
- neriadil sa pokynmi príslušného orgánu pri preventívnych nápravných opatreniach
- neoznámil vznik environmentálnej škody príslušnému orgánu alebo ministerstvu
- nevypracoval návrh nápravných opatrení podľa § 5 ods. 1 písm. c)
- neprijal a nevykonal nápravné opatrenia vrátane zmierňujúcich, §5 ods.3 písm. b)
- nezabezpečil finančné krytie zodpovednosti za environmentálnu škodu
- neumožnil zamestnancovi orgánu štátnej správy vykonávajúcemu štátny dozor používanie technických prostriedkov na zdokumentovanie zistených skutočností
- podľa § 21 ods. 5 písm. a) prvého bodu
- nevykonal nariadenia orgánu štátneho dozoru podľa § 21 ods. 3,
- nezdržal sa konania, ktoré obmedzil alebo zakázal orgán štátneho dozoru podľa § 21 ods. 5 písm. b).

Správne delikty

Konanie o uložení pokuty možno začať v lehote do jedného roka odo dňa, keď sa príslušný orgán dozvedel o porušení povinnosti, najneskôr však do desiatich rokov odo dňa, keď k porušeniu povinnosti došlo.

Orgány štátnej správy

Príslušné orgány

MŽP SR

OÚ OSŽP v sídle kraja (býv. KÚŽP)

OÚ OSŽP

SIŽP pre prevádzky IPKZ

Dotknuté orgány – orgán OPaK, orgán štátnej vodnej správy, pozemkový úrad, lesný úrad, úrad verejného zdravotníctva

Úlohy štátnej správy

- Informačný systém
- štátny dozor
- správne konania
- správne delikty – pokuty

Oznámenie o environmentálnej škode §26

Kto ?

- vlastník, správca, nájomca dotknutej nehnuteľnosti, PO/FO
- dotknutá osoba
- MVO

Oznamovateľ je zúčastnenou osobou (nie je účastníkom konania)

Čo ?

- **oznámenie** - obsah podľa §26, vrátane potvrdzujúcich informácií (písomne alebo elekt. príslušnému úradu ŽP)
- **vyjadrenie prevádzkovateľa a dotknutej osoby**
- **ak sa potvrdí vznik EŠ, koná sa podľa tohto zákona**
- ak nedošlo k EŠ, úrad odloží oznámenie záznamom a upovedomí oznamovateľa

Náležitosti oznámenia §26

- meno prevádzkovateľa
- prevažujúca činnosť prevádzkovateľa (ŠKEČ) - pôvodcu škody
- miesto vzniku EŠ
- opis zistených skutočností - dátum a príčina vzniku EŠ
- dôkazy potvrdzujúce obsah oznámenia
- údaje o oznamovateľovi FO - meno, priezvisko, trvalý pobyt
- názov a sídlo oznamovateľa PO - meno, priezvisko, kontakty štatutára

Doplňujúce údaje

- údaje o prevádzke - obchodné meno a adresa
- údaje o ďalšom prevádzkovateľovi
- typ a rozsah EŠ/ BHEŠ a pravdepodobné následky na PZ

webová stránka enviškody

Obsahuje

Aktuality
Slovensko a EŠ
Právne predpisy SR
Právne predpisy EÚ
Dôležité pojmy
Požiadavky vypl. zo zák.
Informačné zdroje
Informačný systém PaNEŠ
Oznámenie OÚ, prevádz.
Oznámenie verejnosť
Otázky a odpovede
Kontakt

The screenshot shows the website **enviroportál.sk**, which is the information portal of the Slovak Environmental Agency. The page is titled "Environmentálne škody - Enviroportál.sk" and contains the following sections:

- Environmentálne škody** (Environmental damage):
 - Aktuality (Actualities)
 - Slovensko a EŠ (Slovakia and EU)
 - Právne predpisy SR (Slovak laws)
 - Právne predpisy EÚ (EU laws)
 - Dôležité pojmy (Important terms)
 - Požiadavky vyplývajúce zo zákona (Requirements arising from the law)
 - Informačné zdroje (Information sources)
 - Informačný systém PaNEŠ (PaNEŠ information system)
 - Notification of Environmental damage (operator, competent authority)
 - Incentive notifying emergence of Environmental damage (public)
 - Otázky a odpovede (Questions and answers)
 - Kontakt (Contact)
- Environmentálne škody** (Environmental damage):
 - Zákon NR SR č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len PNEŠ) prináša nový aspekt ochrany životného prostredia na zložkách chránené druhy a prirodzené biotopy európskeho významu, voda, pôda a to hlavne formou prevencie a zodpovednosti prevádzkovateľov. Zákon upravuje podmienky a postup pri environmentálnej zodpovednosti za environmentálnu škodu (ďalej EŠ) uplatňovaním princípu **znečisťovateľ platí** v súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja. Medzi základné povinnosti prevádzkovateľov patrí vykonanie preventívnych a nápravných opatrení, ako aj povinnosť finančného krytia zodpovednosti za environmentálnu škodu, t.j. na vykonanie prevencie a nápravy škôd, ktoré spôsobí svojou činnosťou na vybraných prírodných zdrojoch.
 - Zmena v § 1 a § 13 zákona - účinnosť od 15. 3. 2013
 - Východiská
 - Zákonom sa preberá **smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd**. Smernica bola prijatá dňa 21. apríla 2004 a v zmysle jej ustanovení sú členské štáty povinné zabezpečiť uplatnenie tejto smernice v národných legislatívach v termíne do 30. apríla 2007.
 - Dôvodom prijatia** tejto smernice je skutočnosť, že v súčasnosti je v Spoločenstve veľa kontaminovaných miest, ktoré predstavujú závažné zdravotné riziká a strata biodiverzity sa v posledných desaťročiach dramaticky zrychlila. Nečinnosť by mohla mať za následok väčšiu kontamináciu miest a väčšie straty biodiverzity v budúcnosti. Prevencia a odstraňovanie environmentálnych škôd v maximálnom možnom rozsahu prispieva k implementácii cieľov a zásad environmentálnej politiky Spoločenstva, ako je uvedené v Zmluve o založení ES.
 - Základnou zásadou** smernice, ktorá sa preberá aj do návrhu zákona je, aby sa prevádzkovateľ, ktorého činnosť environmentálnu škodu (EŠ) spôsobila alebo predstavuje bezprostrednú hrozbu vzniku takejto škody, považoval za finančne zodpovedného, a to s cieľom donútiť prevádzkovateľov, aby prijali a vykonali opatrenia a vypracovali postupy na minimalizáciu environmentálnych škôd, čím sa riziko ich finančnej zodpovednosti zníži.
 - Smernica **upravuje postup** pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd, ktoré môžu spôsobiť prevádzkovatelia svojimi činnosťami. Posudzujú sa environmentálne škody vzniknuté na vode, pôde, chránených druhoch a prírodných biotopoch.
 - Cieľom** smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES je, konkrétne vytvorenie spoločného rámca na prevenciu a odstraňovanie environmentálnych škôd za cenu primeranú pre spoločnosť, ktorý nemôžu členské štáty v dostatočnej miere dosiahnuť samé, a preto je možné ich lepšie dosiahnuť na úrovni Spoločenstva.
- Vyhľadanie právnych predpisov**
 - www.slov-lex.sk
 - <http://eur-lex.europa.eu>
- Kalendár akcií**

P	U	S	Š	P	S	N
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						
- Pridať akciu**

<http://enviroportal.sk/environmentalne-skody>

Aktivity SAŽP

- vypracovanie a podávanie správ pre EK za SR o vykonávaní smernice
- účasť na stretnutiach EK a expertov členských štátov
- sprístupňovanie informácií na statickej webovej stránke/enviroportál
- prevádzkovanie a aktualizovanie informačného systému
- tvorba a zabezpečovanie metodických príručiek a informačných mat.
- zabezpečovanie a realizácia školení, seminárov a konzultácií
- zisťovanie údajov a evidencia prípadov EŠ
- odborné poradenstvo pri riešení prípadov
- tvorba podkladov pre novelu zákona a zápisy zo stretnutí pracovnej skupiny

Školiace aktivity

ŠKOLENIA A SEMINÁRE

štátna správa
prevádzkovatelia
poisťovne
odborné organizácie

INFORMOVANOSŤ

poradenstvo a konzultácie
informačné materiály
web stránky

SAŽP pripravuje 2020

Národný projekt

Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku

- metodický pokyn „**Prieskumné práce znečistených území**“ bude dostupný na stránke MŽP, sekcii geológie
 - **2 workshopy** k metodickému pokynu – Trnava (február) (máj), ponuka na účasť pre odbor inšpekcie ochrany vôd
 - plánované **2 semináre** „Environmentálne škody“ – západ SR (apríl), východ SR (máj)
 - pripravujeme metodickú príručku, ukončená bude v r. 2021
- "Manažment environmentálnych škôd na chránených druhov a chránených biotopoch európskeho významu v sieti i mimo siete Natura 2000"**

Dôležité linky :

Web stránka Enviškody – Enviroportal

<http://enviroportal.sk/enviroportal.sk/environmentalne-temy/vybrane-environmentalne-problemy/environmentalne-skody/informacny-system-es>

Web-aplikácie v IS PaNEŠ

- **Integrované web-formuláre** Podnetu/EŠ a Oznámenia/EŠ

<http://enviskody.enviroportal.sk/Uvod.aspx>

- **Register EŠ a BHEŠ** s informáciami o ich parametroch a životnom cykle

<http://enviskody.enviroportal.sk/Register.aspx>

- **Software** pre hodnotenie rizika

<http://enviskody.enviroportal.sk/Riziko.aspx>

- **Mapový prehliadač**

<http://enviskody.enviroportal.sk/Mapa.aspx>

Ďakujem za pozornosť
enviskody@sazp.sk

<http://enviroportal.sk/environmentalne-skody>